

378:336

М 55

**МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ
ТА ФІСКАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ
ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ
У НАУКУ І ОСВІТУ**

ДЕРЖАВНА НАВЧАЛЬНО-НАУКОВА УСТАНОВА
"АКАДЕМІЯ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ"

МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ ТА ФІСКАЛЬНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ У НАУКУ І ОСВІТУ

За загальною редакцією Т. І. Єфимеико

Науковий редактор А. М. Соколовська

Київ
ДННУ "Академія фінансового управління"
2018

УДК 378.014.543:330.332](477)

M55

Автори:

О. В. Співаковський (частина I), Т. І. Єфименко (передмова, післямова),
А. М. Соколовська (вступ, 1.1,1.2,1.5.2,1.6, 2.1-2.4, 3.1-3.4, висновки),
С. С. Гасанов (післямова), О. М. Тимченко (вступ, 3.5), Я. В. Петраков (1.3,1.5),
Г. М. Терещенко (1.1), Л. Г. Олейнікова (2.1,2.2), Л. Б. Райнова (1.4,1.6,2.4),
В. В. Кривохижа (3.2)

Рецензенти:

Т. Г. Затонацька - доктор економічних наук, професор;
І. Ф. Радіонова - доктор економічних наук, професор

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Державної навчально-наукової установи
"Академія фінансового управління"
(Протокол № 12 від 4 жовтня 2018 р.)*

**Механізми фінансування та фіскального стимулювання залучення ін-
M55 вестицій у науку і освіту / за з аг. ред. Т. І. Єфименко; наук. ред. А. М. Соко-
ловська ; ДННУ "Акад. фін. управління" – Київ, 2018. – 448 с.**

ISBN 978-617-7509-06-5

У монографії досліджено теоретичні засади побудови системи фінансового забезпечення освіти і науки, моделі фінансування вищої освіти і науки та їхню практичну реалізацію у країнах світу, зокрема особливості формульного фінансування у країнах ЄС. Розкрито стан, проблеми та шляхи реформування фінансування вищої освіти і науки в Україні, необхідність розвитку кредитної та грантової підтримки студентів у контексті диверсифікації джерел фінансування вищої освіти, напрями удосконалення управління фінансовими ресурсами розпорядниками бюджетних коштів у сфері освіти та науки.

Для науковців, працівників органів державної влади, викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти.

УДК 378.014.543:330.332](477)

ISBN 978-617-7509-06-5

© Автори, 2018

© ДННУ "Академія фінансового управління" 2018

STATE EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC ESTABLISHMENT
"THE ACADEMY OF FINANCIAL MANAGEMENT"

FUNDING AND FISCAL INCENTIVE MECHANISMS FOR INVESTMENTS IN SCIENCE AND EDUCATION

Edited by Tetiana Iefymenko
Science Editor Alla Sokolovska

Kyiv
SESE "The Academy of Financial Management"
2018

UDC 378.014.543:330.332](477)

Authors:

Oleksandr Spivakovskiy (part 1), Tetiana Iefymenko (preface, afterword),
Alla Sokolovska (introduction, 1.1, 1.2, 1.5.2, 1.6, 2.1-2.4, 3.1-3.4, conclusions),
Sergii Gasanov (afterword), Olena Tymchenko (introduction, 3.5),
Yaroslav Petrakov (1.3, 1.5), Hanna Tereschenko (1.1), Liudmyla Oleynikova (2.1, 2.2),
Larysa Raynova (1.4, 1.6, 2.4), Viktoriia Kryvokhyzha (3.2)

Reviewed by:

Tetiana Zatonatska - Doctor of Science in Economics, professor;
Iryna Radionova - Doctor of Science in Economics, professor

*Recommended for publication by the Academic Council
of the State Educational and Scientific Establishment
"The Academy of Financial Management"*

(Protocol № 12 of October 4, 2018)

Funding and fiscal incentive mechanisms for investments in science and education:
monograph / ed. by Tetiana Iefymenko; science ed. Alla Sokolovska. – Kyiv; SESE "The
Academy of Financial Management" 2018. – 448 p.

ISBN 978-617-7509-06-5

The monograph deals with the study of the theoretical foundations and current models of the higher education and science funding in Europe and the world, their causes and directions of evolution, the features of the financial provision for science and higher education in Ukraine, the necessity and ways of reform, including the choice of the most acceptable funding models. The authors emphasize the disputable aspects of the formula design for allocating public expenditures among higher education institutions for training specialists under a State quota and define the advantages, disadvantages and expected consequences of their implementation. They substantiate the prospects of the higher education funding in Ukraine on the basis of formula approach; the directions of the Ukrainian universities financial autonomy expansion in connection with the introduction of legislative changes to their status; the need for the development of the student credit and grant support in the context of the sources diversification for higher education funding. The scientists research the existing approaches to the university science funding and the directions of the improvement of the academic science institutional funding. Taking into account the features of the institutional environment, existing fiscal constraints and priorities of socio-economic development of the state, the authors substantiate the tax incentives that can be used to stimulate private R&D investments in Ukraine. They suggest the ways of combining the reform of education and science funding with the organization and management reform, based on strategic planning and enhanced program-target funding methodology, and the directions of financial resources management improvement in the field of education and science.

For scientists, officials, teachers, post-graduate students, students of higher educational institutions.

JEL classification: H52,I22
UDC 378,014.543:330.332](477)

©Authors, 2018

© SESE "The Academy of Financial
Management", 2018

ISBN 978-617-7509-06-5

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	9
<i>Preface</i>	16

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Закон “Про вищу освіту”: стратегія нагальних змін.....	24
Чого вчить нас вступна кампанія 2018 року?.....	31
Умови прийому-2019. Чого очікувати абітурієнтам, їх батькам та державі?.....	39

МЕХАНІЗМИ ФІНАНСУВАННЯ ОСВІТИ І НАУКИ

<i>Вступ</i>	48
<i>Introduction</i>	53

Розділ 1. МОДЕЛІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ТА ЇХ ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ У КРАЇНАХ СВІТУ	58
--	----

1.1. Теоретичні засади побудови системи фінансового забезпечення освіти і науки.....	58
1.2. Економічна наука про сутність і природу сучасних освітніх послуг і науково-дослідних робіт.....	79
1.3. Аналіз основних моделей фінансування вищої освіти	89
1.4. Формульне фінансування вищої освіти в країнах ЄС	114
1.5. Аналіз сучасних моделей фінансування науки	125
1.5.1. <i>Теоретичні засади моделей національних інноваційних систем та підсистем їх фінансування</i>	126
1.5.2. <i>Зарубіжні моделі фінансування науки: стислий огляд</i>	139
1.6. Податкові інструменти стимулювання ДіР у Європі та світі: дизайн та особливості використання.....	163

Розділ 2. ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: СТАН ТА НАПРЯМИ ЗМІН.....	186
2.1. Нормативно-правове регулювання економічних і фінансових відносин у сфері вищої освіти.....	187
2.2. Фінансування освіти.....	201
2.3. Моделі фінансування вищої освіти та шляхи їх удосконалення.....	215
2.3.1. Недоліки механізму фінансування вищої освіти в Україні та концепції його удосконалення.....	215
2.3.2. Моделі бюджетного фінансування вищої освіти.....	238
2.3.3. Концептуальні підходи до вибору показників результативності діяльності ЗВО.....	243
2.3.4. Шляхи посилення фінансової автономії ЗВО.....	251
2.4. Кредитна і грантова підтримка студентів у контексті диверсифікації джерел фінансування вищої освіти.....	261
Розділ 3. ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ НАУКИ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО РЕФОРМУВАННЯ.....	289
3.1. Правове регулювання наукової діяльності та її фінансового забезпечення.....	290
3.2. Сучасний стан та проблеми фінансування науки.....	301
3.3. Модель фінансування науки в Україні.....	309
3.3.1. Модель фінансування університетської науки	310
3.3.2. Фінансування наукових установ системи Міністерства освіти і науки України і Національної академії наук України.....	328
3.4. Пільгове оподаткування інвестицій у науку й інновації в Україні та перспективи його розвитку.....	346
3.5. Шляхи удосконалення управління фінансовими ресурсами розпорядниками бюджетних коштів у сфері освіти і науки.....	360
Висновки.....	397
Післямова.....	414
Afterword.....	420
Список використаних джерел.....	426

CONTENT

<i>Preface (in Ukrainian)</i>	9
<i>Preface (in English)</i>	16

CURRENT PROBLEMS OF REFORMING HIGHER EDUCATION IN UKRAINE

Law "On Higher Education": a strategy for urgent change.....	24
What does admission campaign 2018 teach us?.....	31
Admission Requirements-2019. What should applicants, their parents, and the state expect?.....	39

FRAMEWORK FOR FINANCING EDUCATION AND SCIENCE

<i>Introduction (in Ukrainian)</i>	48
<i>Introduction (in English)</i>	53

Chapter 1. EDUCATION AND SCIENCE FUNDING MODELS AND THEIR PRACTICAL IMPLEMENTATION ACROSS THE WORLD.....

1.1. Theoretical basis for the construction of the education and science funding system	58
1.2. Economic science on the essence and nature of modern educational services and research.....	79
1.3. Analysis of the main higher education funding models	89
1.4. Formula funding of higher education in EU countries	114
1.5. Analysis of current science funding models	125
1.5.1. <i>Theoretical basis of the national innovation systems models and their funding subsystems</i>	126
1.5.2. <i>Foreign science funding models: a brief overview</i>	139
1.6. Tax incentive tools for R&D in Europe and the world: their design and usage features	163

Chapter 2. HIGHER EDUCATION FUNDING IN UKRAINE: STATE AND DIRECTIONS OF CHANGE	186
2.1. Legal regulation of economic and financial relations in the field of higher education	187
2.2. Education funding	201
2.3. Higher education funding models and their improvement	215
2.3.1. <i>Weaknesses of the higher education funding mechanism in Ukraine and concepts of its improvement</i>	215
2.3.2. <i>Models of budget higher education funding</i>	238
2.3.3. <i>Conceptual approaches to the choice of HEI performance indicators</i>	243
2.3.4. <i>Ways to strengthen HEI financial autonomy</i>	251
2.4. Credit and grant support for students in the context HE funding sources diversification	261
Chapter 3. PROBLEMS OF SCIENCE FUNDING IN UKRAINE AND WAYS TO REFORM IT	289
3.1. Legal regulation of scientific activity and its financial support.....	290
3.2. Current state and problems of science funding	301
3.3. Science funding model in Ukraine	309
3.3.1. <i>University science funding model</i>	310
3.3.2. <i>Funding scientific institutions of the Ministry of Education and Science of Ukraine and the National Academy of Sciences of Ukraine</i>	328
3.4. Tax incentives for investment in science and innovation in Ukraine and prospects for its development	346
3.5. Ways to improve financial resources management by spending units in the field of education and science.....	360
Conclusions	397
Afterword (in Ukrainian)	414
Afterword (in English)	420
References	426